

مطلب روز

تاریخ کاشت سویا

علی زمان میرآبادی

مسئول مرکز تحقیقات کاربردی شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

یکی از پرسابقه ترین دانه های روغنی در کشور ما سویا است که برای تولید روغن و پروتئین از آن استفاده می کنند. بیشتر کشاورزان در زمینه کشت سویا از تجربیات خوبی برخوردار هستند و لذا بر اکثر مشکلات و موانع تولید این محصول استراتژیک آشنا می باشند. اما در یک قانون کلی معمولا در صورت توسعه هر زراعتی و با تغییر شرایط آب و هوایی مشکلات جدید تری بروز خواهد کرد که لازمه آن داشتن اطلاعات قبلی برای مقابله با اتفاقات جدید است. در مناطق شمالی در ۳ زمان مختلف می توان کشت سویا را انجام داد. ابتدا کشت بهاره این محصول است که نیمه دوم اردیبهشت ماه در صورت آماده بودن زمین، مناسب ترین زمان این نوع کشت است. معمولا کشاورزان پیشرو، زارعان مزارع بذری و زمین هایی که سال قبل خالی از هر گونه زراعتی بوده اند از این تاریخ کشت استقبال می کنند. در این تاریخ کشت از ارقام متوسط رس با گروه رسیدگی ۴ و ۵ استفاده می شود. با توجه به طولانی بودن فصل رشد گیاه، محصول این تاریخ کشت نسبت به سایر تاریخ های کشت بیشتر می باشد. مشکلات این تاریخ کشت نیز در خصوص مبارزه با آفات، بیماریها و علفهای هرز کمتر است. هم اکنون سطوح زیر کشت بهاره در هر دو استان گلستان و مازندران سهم کمی را به خود اختصاص می دهند. تاریخ کشت دوم مصادف با ابتدای تابستان و تیر ماه است. زمین هایی که در فصل بهار زیر کشت بوده و دارای آب کافی هستند از این تاریخ کشت استفاده می کنند. بیشترین سطوح کشت سویا در هر دو استان مازندران و گلستان مربوط به این تاریخ می باشند. معمولا در این تاریخ کاشت می بایست از ارقام با دوره رسیدگی کمتر از ۵ استفاده نمود ولی به ناچار برخی از کشاورزان به دلیل عدم تنوع بذری، از همان بذور توصیه شده برای کشت بهاره استفاده می کنند. هجوم آفات و بیماریها، انطباق مرحله گلدهی با اوج گرمای تابستان (که البته همیشگی نیست)، نیاز به آب آبیاری، توسعه کمتر ارقام از نظر رویشی و زایشی و نهایتا محصول کمتر، از موارد قابل تأمل این تاریخ کاشت نسبت به کشت بهاره است. تاریخ کاشت سوم معمولا بعد از کشت شالی و در شهریور ماه می باشد. معمولا به جزء برخی از طرح های تحقیقاتی محدود، از این تاریخ کاشت استفاده نمی شود. عدم استقبال کشاورزان از این تاریخ کاشت به دلیل عدم توصیه و توسعه ارقام بسیار زودرس است که امیدواریم در سال های آتی این مشکل نیز حل گردد. دوره رسیدگی بسیار کوتاه، امکان کاشت در شرایط بدون خاک ورزی و محصول کم اما اقتصادی از ویژگی های این تاریخ کاشت می باشد. توصیه اول به کشاورزان، کشت بهاره است که معمولا تجربیات سالهای گذشته نشان دهنده کم بودن مشکلات این تاریخ کاشت نسبت به دیگر تاریخ های کاشت است. توصیه دوم اینکه کشاورزان با توجه به امکان هجوم آفت برگ خوار و غلاف خوار سعی کنند در یک منطقه، از کاشت تاخیری نسبت به دیگر مزارع اجتناب نمایند چرا که مزارع دیر کاشت و تک افتاده معمولا خسارت بیشتری خواهند دید. در صورت کشت دیم باید حتما از اداره هواشناسی، وضعیت آب و هوای منطقه خود را تا یک هفته بعد جويا شوند.